

Informacja na temat wiosennego zbierania owocników grzybów smardzowatych

W związku z licznymi doniesieniami w mediach (w tym społecznościowych) o zbieraniu owocników grzybów smardzowatych informujemy, że:

1. Do grzybów smardzowatych należą gatunki jadalne z rodzaju naparstniczka (smardzówka) (*Verpa/Ptychoverpa*), smardz (*Morchella*) i krążkówka (*Disciotis*). Owocniki u smardzów i naparstniczek są stosunkowo podobne do siebie, składają się z tzw. główki i trzonu. U naparstniczek brak jest wyraźnych jamek na główce owocnika oraz połączenie główki z trzonem znajduje się tylko w części szczytowej. Wszystkie gatunki smardzów posiadają wyraźne jamki (alweole) na powierzchni główek, które są w pełni przyrośnięte do trzonów. Jedynie u smardza półwolnego główka przyrośnięta jest w około jednej trzeciej lub w połowie do trzonu (patrz fotografie). Krążkówka bardzo rzadko jest wykorzystywana kulinarnie, ma miseczkowato-talerzykowate owocniki z krótkim, centralnym trzonem i objęta jest ścisłą ochroną gatunkową.

2. W Polsce występują dwa gatunki z rodzaju naparstniczka: czeska i stożkowata, które podlegają częściowej ochronie gatunkowej. Zbiór ich owocników jest niedozwolony. Wyłączenie z tego zakazu możliwe jest tylko po uzyskaniu stosownego zezwolenia od regionalnego dyrektora ochrony środowiska. W Polsce obie naparstniczki to taksony osłonowe dla specyficznych siedlisk, w których występują. Stanowiska grzybów z tego rodzaju oraz ich siedliska powinny być monitorowane i zabezpieczone. Zbiór owocników oraz jego następstwa (wydeptywanie, niszczenie ściółki) mogą powodować zagrożenie trwania ich populacji.

3. Spośród smardzów występujących na terenie Polski pięć jest objętych częściową ochroną gatunkową z możliwością zbioru owocników z ogrodów, upraw ogrodnich, szkółek leśnych oraz terenów zieleni (parków, zieleńców i ogrodów miejskich). Niektóre gatunki smardzów są znane z licznych stanowisk w Polsce, lecz nadmierny zbiór owocników (często połączony z wydeptywaniem stanowisk i uszkodzaniem grzybni) może im zagrażać, stąd zakaz zbioru owocników w miejscach naturalnego występowania (UWAGA w tym z lasów miejskich, które nie są terenami zieleni w myśl art. 5 pkt. 21 Ustawy o ochronie przyrody). Smardze (tak, jak naparstniczki) spełniają funkcje gatunków osłonowych dla innych rzadkich taksonów oraz ich siedlisk.

4. W obecnym stanie prawnym zbiór owocników krążkówki żyłkowej oraz naparstniczek (smardzówek) jest **niedozwolony**, a smardzów **ograniczony do terenów wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku** [<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140001408/O/D20141408.pdf>].

mgr Sebastian Piskorski, dr Anna Kujawa
Sekcja Różnorodność i Ochrona Grzybów
Polskie Towarzystwo Mykologiczne

Smardz stożkowaty (fot. Sebastian Piskorski)

Smardz wyniosły (fot. Sebastian Piskorski)

Smardz jadalny (fot. Sebastian Piskorski)

Smardz półwolny (Fot. Sebastian Piskorski)

Naparstniczka czeska (Fot. Sebastian Piskorski)

Naparstniczka stożkowata (Fot. Marcin Krakowiak)